

TREŚĆ

TOM I

	Str.
Przedmowa	13
Ważniejsze oznaczenia	15

WSTĘP

Inż. Tadeusz Tillinger, Członek Rady Komunikacyjnej Ministerstwa
Komunikacji

A. Zadania gospodarki wodnej i sieci komunikacyjnej	17
B. Drogi wodne na tle gospodarki wodnej	18
1. Ilość wody	18
2. Woda, jako szkodnik	19
3. Woda użytkowa	19
4. Woda, jako źródło energii	20
5. Woda, jako droga	21
C. Drogi wodne, jako część ogólnej sieci komunikacyjnej	23
1. Uzęglownienie naturalnych dróg wodnych	23
a) oznaczanie szlaku, b) czyszczenie nurtu, c) roboty pogłę- biarskie, d) zasilanie i regulacja rzek	
2. Budowa sztucznych dróg wodnych	27
a) kanały, b) kanalizacja rzek, c) porty	
D. Rola dróg wodnych w życiu gospodarczym kraju	28

ROZDZIAŁ I

Dr inż. Edward Czetwertyński, Profesor Politechniki Warszawskiej

HYDRAULIKA

A. Hydrostatyka	33
1. Pojęcia parcia i ciśnienia wody	33
2. Obliczenie parcia wody na ścianę płaską	35
3. Pionowa składowa parcia na powierzchnię dowolną	39
4. Obliczenie parcia na dowolną powierzchnię	40
5. Równowaga ciał zanurzonych i pływających	42

	Str.
B. Hydrodynamika	47
1. Pojęcia ogólne	47
2. Równanie Bernoulli'ego	52
3. Linia ciśnień i linia energii	57
4. Jednostajny ruch w korytach otwartych	59
5. Ruch wody w korytach pod ciśnieniem	86
6. Ruch zmienny	94
7. Przepływ wody przez jazy	103
8. Ruch podkrytyczny i nadkrytyczny w korytach otwartych	111
9. Spiętrzenie przy mostach	118
10. Odskok Bidone'a i niszczenie energii	120
11. Obliczenie światła mostów	127

ROZDZIAŁ II

Dr inż. Józef Matusiewicz, Dyrektor Państwowego Instytutu Hydrograficzno-Meteorologicznego.

HYDROLOGIA i HYDROMETRIA *)

1. Przedmiot hydrologii	139
2. Krażenie wody w przyrodzie. Bilans wodny	140
3. Opady atmosferyczne	147
4. Poziomy wód. Wodowskazy	157
5. Statystyka zjawisk hydrologicznych i krzywe hydrologiczne	167
6. Parowanie i wsiąkanie	184
7. Odpływ i przepływ	189
8. Powstawanie koryt rzecznych i wód powierzchniowych	210
9. Wody wglębne	218
10. Zjawiska erozyjne, denudacja i retencja	221
11. Pomiary rzek	228
12. Służba informacyjno-ostrzegawcza	234
13. Państwowy Instytut Hydrologiczno-Meteorologiczny	237
14. Wydawnictwa P. Instytutu H.-M.	237

ROZDZIAŁ III

Inż. Julian Lambor, Dyrektor Dróg Wodnych w Poznaniu

ZASADY LOCJI RZECZNEJ

1. Szlak żeglowny	241
2. Wyznaczanie szlaku żeglownego	254
3. Wyznaczanie szlaków rzeczno-morskich	261

*) W punktach 2, 5, 6, 9 i 10 wykorzystano podręcznik „Hydrologia i Hydraulika“ inż. K. Dębskiego, wydanie 1948 r. Punkty 7 i 8 opracowano przy udziale inż. Cisko i inż. Skibniewskiego, a p. 11 inż. T. Tillingera.

4. Sygnalizacja ruchowa	266
5. Przepisy policyjne o ruchu żeglugowym	269
6. Składanie pociągów holowniczych	269
7. Pokonywanie progów	272
8. Żegluga w porze nocnej	276
9. Żegluga w porze zimowej	277

ROZDZIAŁ IV

Inż. Julian Lambor

ADMINISTRACJA DRÓG WODNYCH I ŻEGLUGI

A. Podział i kompetencje organów administracji	281
1. Organa administracji dróg wodnych i żeglugi	281
2. Administracja wodno-melioracyjna	281
3. Administracja żeglugi	282
4. Władza wodna	284
5. Organa nadzorcze żeglugi: a) policja wodna, b) komisariaty wodne M.O.	285
B. Najważniejsze przepisy i rozporządzenia dotyczące dróg wodnych i żeglugi	287
6. Ustawa wodna	288
7. Prawo brzegowe	289
8. Ustawa o żegludze i spławie	289
9. Przepisy policyjno-żeglugowe	289
10. Załogi statków	290
11. Patenty żeglarskie	290
12. Patenty retmańskie	291
13. Patenty statkowe	291
14. Rejestracja statków	292
15. Pomierzenie statków	293
16. Opłaty nawigacyjne	293
17. Statystyka ruchu	293
18. Przepisy nawigacyjne	293

ROZDZIAŁ V

Inż. Stefan Wrębiakowski, Naczelnik Wydziału Mechanicznego Dyrekcji Dróg Wodnych w Poznaniu

TABOR PŁYWAJĄCY

A. Ogólna charakterystyka statków	295
B. Podział statków śródlądowych pod względem:	296
1. materiału	296
2. napędu	296

	Str.
3. przeznaczenia (statki bez napędu)	296
4. „ (statki z napędem)	299
5. urządzenia pędziszowego	302
C. Szczegóły konstrukcji statków	302
1. Kadłub	302
a) konstrukcji drewnianej, b) drewniano-żelaznej, c) żelaznej, d) różne sposoby połączenia części kadłuba, e) inne konstrukcje kadłuba, ...	302
2. Nadbudówki nad górnym pokładem statku	326
3. Ster: a) zasady sterowania, b) konstrukcje steru	329
4. Pędzisz: a) koła łopatkowe, b) śruba, c) maszty i ożaglowanie	335
D. Napęd	351
1. Maszyny parowe	351
2. Turbiny parowe	355
3. Kotły parowe i ich typy	359
4. Silniki spalinowe	362
5. Moc maszyn	364
6. Zużycie paliwa na pracę maszyn	365
E. Urządzenie statku	367
1. Oświetlenie	367
2. Ogrzewanie	368
3. Wentylacja	368
4. Pomieszczenia pasażerskie i dla załogi	369
5. Urządzenie ładunkowe	371
F. Wyposażenie statków	372
1. Kotwice	372
2. Łańcuchy, liny, pachołki	373
3. Dźwigarki, żurawiki	374
4. Schodnie, szalupy	374
5. Draży, wiosła, śryki	375
6. Sprzęt ratowniczy	375
7. Załoga statku	376
G. Budowa i naprawa taboru pływającego	377
1. Stocznie, wyciągi	377
2. Koszty budowy taboru	380
H. Siły działające na statek	381
1. Ciężar statku, wypór, wyporność, zasadnicze wymiary	381
2. Stateczność	385

ROZDZIAŁ VI

Inż. Tadeusz Tillinger, Członek Rady Komunikacyjnej . . . . .

OPORY RUCHU I KOSZTY PRZEWOZÓW NA DROGACH WODNYCH

1. Właściwości toru wodnego	395
2. Opór właściwy	396
3. Opór osobliwy	400
4. Doświadczenie de Mas'a nad oporem właściwym	405
5. Doświadczenie de Mas'a i inne nad oporem osobliwym	407
6. Wydajność holowania	409
7. Koszty własne przewozów wodnych: a) warunki techniczne, b) warunki nawigacyjne, c) warunki handlowe	419
8. Przykład obliczenia kosztów własnych przewozów	427
9. Koszty użytkowania drogi wodnej	433
10. Klasyfikacja dróg wodnych	441
11. Koszty przewozu z uwzględnieniem kosztów budowy	444
12. Krańcowe koszty budowy dróg wodnych	455

ROZDZIAŁ VII

Inż. Tadeusz Tillinger

EUROPEJSKA SIĘĆ DRÓG WODNYCH

A. Charakterystyka ogólna	459
B. Opis ważniejszych arterii	467
1. Kanały Holandii i Belgii	467
2. Francuska sieć dróg wodnych	469
3. Kanalizacja Sekwany	470
4. Droga wodna Ren—Dunaj	471
5. Kanalizacja Renu	472
6. Niemiecki kanał Śródlądowy	473
7. Kanalizacja Górnej Łaby i Wełtawy	475
8. Droga wodna Odra—Wisła (kanał Bydgoski)	476
9. Kanały Górnonotecki i Warta—Gopło	478
10. Kanalizacja Odry i projektowany kanał Odra—Dunaj	479
11. Projektowany kanał Węglowy	483
12. Kanalizacja Wisły i kanał Mysłowice—Kraków	484
13. Projektowany kanał Wieprz—Bug	489
14. Kanał Augustowski	490
15. Kanał Królewski	491
16. Kanalizacja Bugu	492
17. Kanał Ogińskiego	494
18. Kanalizacja Dniepru	495

19. Kanalizacja Dońca i Donu	496
20. Kanalizacja Wołgi	497
21. Kanał Bałtycko-Białomorski	499
22. Drogi wodne poza ogólną siecią europejską	500
23. Drogi wodne w Ameryce	500
24. Wykaz polskich dróg wodnych	505
Literatura	509
Mapa dróg wodnych Europy	515